
Prameny

Základním zdrojem pramenů, které byly využity pro koncepci severozápadních Čechách původně v historickém Litoměřickém kraji, později od konce 18. století rozšířeny o Bolešlavský a Žatecký kraj. Základním zdrojem je archiv biskupské diecéze, respektive kapituly. Mimo to jsou další izolované prameny, především z arcibiskupského archivu v Praze, který je zařazen jako deponát do národního archivu, další zdroje se objevily v nynějších státních oblastních archivech (zvláště litoměřický a pražský). Zachované archivy vikariátů a far (bohužel mnohde s velkými mezerami a některé se vůbec nezachovaly). Lepší stupeň zachování je v našem regionu v archivech klášterů a jim obdobných institucí. V uvedených institucích jsou zachovány výjimečné úplné fondy, nebo jejich větší či menší zlomky, kde byly nalezeny rovněž některé pozoruhodné dosud šířeji neznámé prameny. Ale i v zahraničí nalézáme cenné dokumenty k našim církevním dějinám zásadního významu. Je to především v Římě, kde jsou uloženy základní prameny k církevním dějinám, což platí i pro naše území.

Z použitých pramenů uvádíme jen ty, z nichž jsme čerpali podklady pro naši publikaci. Je možné proto (z nedostatku prostoru), že se uvádějí jen hlavní prameny. Prameny se dělí do dvou skupin:

a. Tištěné

b. Originální prameny z archivů a vědeckých knihoven, kde byly čerpány kapitulní dokumenty – listiny, knihy, rukopisy aj..

a. Tištěné prameny

Boczek, Codex diplomaticus et epistolaris Moraviae, 13 Bde., 1836–1897.

Borový, Akta konzistoře ultraquistické, 1868

Akta kons. Katolické, 1869 libri erectionum, Bd 1–5, 1875–1889.

Erben – Emler, Regesta diplomatica necnon epistolaria Bohemiae et Moraviae, 1854–1892

Fontes rerum Bohemicarum, tom. I – VI. 1873 ss.
Böhmische Landtagsverhandlungen und –beschlüsse v. 1526, 1877 ff.

Monumenta Vaticana, res gestas Bohemicas illustrantia, tomus I, II, V. 1; V. 2; 1903–1905.
Synodus Archidioecesis Pragensis, a. 1605. Pragae 1762.

Tadra, Soudní akta Konsistoře Pražské (acta iudiciaria Consistorii Prag.) Bd. I – VII., Prag 1893–1901.

Tingl – Emler, libri confirmationum, Bd. I – VIII, Prag 1876–1889 u. a.

b. Originální prameny z archivů a vědeckých knihoven

200 let str. 86: Archiv biskupství Litoměřice – včetně memorabilií, výpisů a opisů

Arcibiskupský archiv

Archiv metropolitní kapituly v Praze – oddělení Litomericensia

Archiv ministerstva vnitra v Praze

Zemský archiv v Praze

Archiv vyšehradské kapituly

Archiv olomoucké kapituly

Arcibiskupský archiv v Kroměříži

Lobkovický rodinný archiv

Strahovský archiv a sbírky: Litomericensia, obsah zpracoval Gotfried Jan Vahač

Harrachovský archiv, sbírka korespondence

Univerzitní knihovna Praha – sbírka listin, rukopisů, kronik a některé personálie z Litoměřic
Úřední agenda + protokoly konfirmace, dispensace a dispensace proboštů a kapitulářů

Rukopisy a personálie odevzdané z Krkonoš do Prahy – starý obraz v krkonošském archivu, opis XVII, Praha 1923

Odborná literatura

Vedle práce s prameny bylo využito podstatné množství literatury, vydané v různých jazycích (česky, německy, latinsky, italsky, polsky, francouzsky, atd.). Z literatury se vybíraly především prověřené doklady z církevní historie, so-

ciologie, ekonomické, právní a církevní literatury. Používali jsme především té literatury, která se bezprostředně, více či méně, zabývala problémy, které byly i předmětem koncepce naší publikace.

Ankert, H.: *Kurze Geschichte der Stadt Leitmeritz, Heimatkunde des Bezirkes Leitmeritz II*, Leitmeritz 1923.

Appelt, H.: *Privilegium minus. Das Staufische Kaisertum und die Babenberger in Österreich*, 2. Aufl. Wien – Köln – Greaz. 1976.

Baar van den P.A.: *Die kirchliche Lehre der Translation imperii Romani bis zur Mitte des 13. Jahrhunderts*, Romae 1956.

Bader: *Dorfgenossenschaft und Dorfgemeinde*, Weimar 1962.

Bachman, E. – Schwarzenberg, K. – Mašín, J. – Fillitz, H.: *Romanik in Böhmen*, München 1977.

Bakala, J.: *K počátkům Lenního zřízení v českém státě*. SLSb 57, 1959.

Bakala, J.: *K výkladu prvního ustanovení Statut Konráda Oty*, Opava 1993.

Balbin B. L.: *Bohemia docta*, 1676 ff.; *Epitome historia rerum bohemicarum*, 1677; *Miscellanea historica Bohemiae*, 1679 ff.

Barciak, A.: *Ideologia polityczna monarchii PRZEMYSLA Otokara II*. Katowice 1982.

Barracough, G.: *Die mittelalterlichen Grundlagen des modernen Deutschland*, Weimar 1953.

Bartůněk, V.: *Od probošství k biskupství (1057–1957)*, In: *900 let litoměřické kapituly*, Praha 1959, s. 32–71.

Beer, K.: *Zur Wehr- und Gerichtsorganisation böhmischer Grenzgebiete im Mittelalter*, MIÖG 52, 1938.

Bechyně, J.: *Třicetiletá válka na Podřipsku a Litoměřicku*. KMR 5, 1969, s. 157–158, 175 176; 6, s. 6–7.

Beranová, M.: *Zemědělská výroba v 11./14. století na území Československa*, Praha 1975.

Berlet, E.: *Die sächsisch-böhmische Grenze im Erzgebirge*, Oschatz 1900.

Berthold, V. A.: *Leitmeritz in der Vorzeit und Gegenwart*. Leitmeritz 1854.

Bierbach, K.: *Kurie und nationale Staaten im Früheren Mittelalter /bis 1245/*, Dresden 1938.

Bílek T.: *Dějiny konfiskace v Čechách*, 2. Bd. Prag 1852–1883.

Bilig, G.: *Die Burgwardorganisation im obersächsisch-meißnischen Raum. Archäologisch-archivalisch vergleichende Untersuchungen*, Berlin 1989.

Bláhová, M.: *Die Beziehung Böhmen zum Reich in der Salier und frühen Staufer im Spiegel der zeitgenössischen böhmischen Geschichtsschreibung*, AfK 74, 1992.

Bláhová, M.: *Staročeská kronika tak řečeného Dalimila (3). Historický komentář. Rejstřík*, Praha 1995.

- Bláhová, M.: Terminologie sídlišť ve vyprávěcích pramenech první čtvrtiny 12. století, ČSČH 26, 1978.
- Bobková, L.: Sasko v teritoriální politice českých králů do roku 1459, in: Čechy a Sasko v proměnách dějin, Ústí nad Labem 1993.
- Boczek: Codex diplomaticus et epistolaris Moraviae, 1886–1899,
- Boháč, Z.: Časové vrstvy patrocinií českých měst a jejich význam pro dějiny osídlení, HG 4, 1970.
- Boháč, Z.: České řeky ve světle písemných pramenů a starých map, HG 24, 1985.
- Boháč, Z.: K metodice studia dějin předhusitského osídlení v Čechách, HG 17, 1978.
- Boháč, Z.: Katastry – málo využitý pramen k dějinám osídlení, HG 20, 1982.
- Boháč, Z.: Osídlení raně středověkých Čech ve světle památek románské architektury, FHB 1, 1979.
- Boháč, Z.: Otázky terminologie dějin osídlení a kolonizace za feudalismu, in: Historiografie čelem k budoucnosti, Praha 1982.
- Boháč, Z.: Postup osídlení a demografický vývoj českých zemí do 15. století, Hdem 12, 1987.
- Boháč, Z.: Pozemková držba pražského arcibiskupství v době předhusitské, HG 18, 1979.
- Boháč, Z.: Středověké kláštery v Čechách a na Moravě v době předhusitské, HG 28, 1995.
- Boháč, Z.: Vesnice v sídelní struktuře předhusitských Čech, HG 21, 1983.
- Boháček, M.: Římské právo v listinné praxi českých zemí 12.–15. století, SAP 24, 1974.
- Bohemia Sacra, München 1977.
- Borgolte, M.: Die mittelalterliche Kirche, München 1992.
- Borgolte, M.: Über Typologie und Chronologie des Königskanonikats im europäischen Mittelalter, DA 47, 1991.
- Borst, A.: Lebensformen im Mittelalter, Frankfurt-Berlin-Wien 1973.
- Bosl, K.: Die „familia“ als Grundstruktur der mittelalterlichen Gesellschaft, ZBLG 38, 1975.
- Bosl, K.: Europa in Aufbruch. München 1980.
- Bosl, K.: Regularkanoniker (Augustinerchorherren) und Seelsorge in Kirche und Gesellschaft des europäischen 12. Jahrhunderts, München 1979.
- Boubín, J.: Počátky zástupnických vlád v Čechách, FHB 10, 1986.
- Bretholz, B.: Geschichte Böhmens und Mährens, I. Das Vorwalten des Deutschtums. Bis 1419, Reichenberg 1921.
- Brosche, W., et al.: Leitmeritz und das Böhmisches Mittelgebirge. Ein Heimatbuch über den Kreis Leitmeritz in Böhmen, umfassend die Gerichtsbezirke Leitmeritz, Lobositz, Auscha und Wegstädtl. Fulda 1970 (2. vyd. 1994).
- Bubeník, J. – Uhlíková, O.: K počátkům města Žatce, PA 68, 1977.
- Bubeník, J.: Příspěvek k poznání rozsahu a rozvoje osídlení Čech ve starší a střední době hradištní, AR 45, 1993.
- Cach, F.: Nejstarší české mince, Praha 1970–1972.
- Cibulka, J.: Kolegiální kostel sv. Štěpána v Litoměřicích. In: 900 let litoměřické kapituly. Praha 1959.
- Cisterciáci ve středověkém českém státě/Les Cisterciens dans le royaume médiéval de bohème. Sborník z kolokvia v Kutné Hoře 9.–13. června. Citeaux 47, 1996.

Claudie, D.: Geschichte des Erzbitums Magdeburg bis in das 12. Jahrhundert, 1. Die Geschichte der Erzbischöfe bis auf Ruotger (1124), II, Köln – Wien 1972–1975.

Cluny: Beiträge zu Gestalt und Wirkung der cluniazensischen Reform. Richter, Darmstadt 1975.

The komparative history of urban origin in non-roman europe: Ireland, Wales, Denmark, Germany, Poland und Rusia from the ninth to the thirteenth century. Eds. H. B. Clarke and A Simms, I – II, Oxford 1985.

Čechura, J., (ed.): Nezdařená lokace Přemysla Otakara II. na hoře sv. Štěpána a statky chotěšovského kláštera na Litoměřicku v době předhusitské (Doplňky k českému diplomatáři). Litoměřicko 17–20, 1985.

Čechura, J.: Cisterciácké kláštery v českých zemích v době předhusitské ve světle řádových akt, PHS 26, 1984.

Čechura, J.: Počátky oseckého kláštera – mnišská kolonie v Maštově, Památky-příroda-život. Vlastivědný čtvrtletník Chomutovska 10, 1978.

Čelakovský, J.: O právních rukopisech města Litoměřice. ČČM 53, 1879.

Čermák, D.: Premonstráti v Čechách a na Moravě, Praha 1877.

Černá, EE. – Velinský, T.: Česko-saské kontakty a problematika středověkých cest přes Krušné hory a Děčínské stěny, II. Acta Universitatis Purkynianae, Philosophica et Historica I, 1993.

Češi a Poláci v minulosti I, Praha 1964.

David P. – Soukup V.: 777 kostelů, klášterů, kaplí České republiky. Kartografie Praha

Dějiny zemí koruny české, I. Od příchodu Slovanů do roku 1740. Red. P. Čornej, Praha 1992.

Dejmek, J.: Děpoltici (K mocenskému postavení a osudům jedné vedlejší větve Přemyslovců), MHB 1, 1991.

Die Deutsche Ostsiedlung des Mittelalters als Problem der europäischen Geschichte. Hrsg. von W. Schlesinger, Sigmaringen 1975 (=Vorträge und Forschungen, 18).

Die Geistlichen ritterorden Europas. Hrsg. von J. Fleckenstein und M. Hellmann, Sigmaringen 1980.

Dietrich, E.: Das Judentum im Zeitalter der Kreuzzüge, Sacculum 3, 1952.

Dilcher, G.: Markrecht und Kaufmannrecht im Frümittelalter. Philologisch-historische Klasse, Dritte Folge, 150.

Dobiáš J.: Seit wann bilden die natürlichen Grenzen von Böhmen auch seine politische Landesgrenze?, Historica 6, 1983.

Donek, E.: Pisatelé pamětí a kronik litoměřických v století XVI. až XVIII. ČMSL 1, 1929, s. 9–13.

Dostál, O. – Hrůza, J. – Líbal, D. – Voděra, S. – Zalčík, T.: Československá historická města, Praha 1974.

Dragoun, M.: Den všední, den sváteční a politika přemyslovských Čech, MHB 4, 1995.

Durdík, T.: Nástin vývoje českých hradů 12.–13. století, Zborník příspěvků, na IX. celoštátní konferencii ve Vozokanoch, Brno 1978, 41n.

Durdík, T.: Vývoj hradů 13. století v Čechách, Folia historica bohemia 1, Praha 1979, 177n.

Endler F. J.: Das Soziale Wirken der katholischen Kirche in Österreich. XI. Band: Die Diözese Leitmeritz.

Endler, F. J.: Das soziale wirkender Katholischen Kirche in der Diözese Leitmeritz, Vídeň, 1903.

- Epperlein, S.: Gründungsmythos deutscher Zisterzienserklöster westlich und Östlich der Elbe im noumen Mittelalter, 1967.
- Ferlbach, M.: Die Kriege Heinrichs III. gegen Böhmen 1039–1041, Forschungen zur deutschen Geschichte 10, 1870.
- Festschrift zur Feier des 700 jährigen Bestandes der Stadt Leitmeritz. Stadt Leitmeritz 1227 –1927. Leitmeritz 1927.
- Fiala, Z.: Die Organisation der Kirche in Přemyslidenstadt des 10.–13. jahrhunderts, in: Siedlung und Verfassung Böhmens in der Frühzeit. Hrsg. von F. Graus und H. Ludat, Wiesbaden 1967.
- Fiala, Z.: Die Urkunde Kaiser Fridrichs I. für den böhmischen Fürsten Vladislav II. von 18.1.1158 und das Privilegium minus für Österreich, MlÖG 78, 1970.
- Fiala, Z.: Dva kritické příspěvky ke starým dějinám českým, Sborník historický IX, 1962, 5n.
- Fiala, Z.: Hlavní problémy politických a kulturních dějin českých v 9. a 10. století podle dnešních znalostí, Československý časopis historický XIV, 1966, 54n.
- Fiala, Z.: Hlavní problémy politických a kulturních dějin českých v 9. a 10. století podle dosavadních znalostí, ČSČH 14, 1966.
- Fiala, Z.: Komorní a podkomoří (Pojednání o počátcích a vzájemném poměru obou do konce 13. století), sh. 2, 1954.
- Fiala, Z.: Počátky české účasti v kurfiřtském sboru, SN 8, 1964.
- Fiala, Z.: Princeps rusticorum, 1961.
- Fiala, Z.: Přemyslovské Čechy, Praha 1965 (2. vyd. Praha 1974).
- Fiala, Z.: Přemyslovské Čechy. Český stát a společnost v letech 995–1310, 2. vyd. Praha 1975.
- Fiala, Z.: Vztah českého státu k německé říši do počátku 13. století, Sborník historický VI, 1959, 23n.
- Fiala, Z.: Vztah českého státu k německé říši do počátku 13. století (Podle kritiky pramenů), Sborník historický 6, 1959.
- Fried, J.: Die Formierung Europas 840–1046. 2. Aufl. München 1993.
- Friedrich, G.: O zakládací listině kapituly litoměřické (Prolegomena k české diplomatice tř. I.). Rozpravy ČAVU. Roč. IX, č. 2, Praha 1901.
- Friedrich, G.: Ještě o zakládací listině kapituly litoměřické ČČH 8, 1902, s. 166–173.
- Frind P. A.: Die Kirchengeschichte Böhmens im Allgemeinen und in ihrer besonderen Beziehung auf die jetzige Leitmeritzer Diöcese.
- Fritze, W., H.: Corona regni Bohemiae. Die Entstehung des böhmischen Königtums im 12. Jahrhundert im Widerspiel von Kaiser, Fürst und Adel, Berlin 1982.
- Fritze, W., H.: Phänomene und Probleme des westslawischen Bauerntums am Beispiel des frühpřemysli- dischen Böhmen, in: Das Dorf der Eisenzeit und des frühen Mittelalters. Göttingen 1977.
- Gąsiorowski, A.: Kasztelania, in: sss II, Wrocław – Warszawa – Kraków 1965.
- Gąsiorowski, A.: Urzędy, urzędnicy, in: SSS VI, Wrocław – Warszawa – Kraków – Gdańsk 1977.
- Gąsiorowski, A.: Wrszowcy, in: SSS VI, Wrocław – Warszawa – Kraków – Gdańsk 1980.
- Goetz, H.-W.: Kirchenfest und weltliches Alltagsleben im früheren Mittelalter, Mediaevistik 2, 1989.

- Goetz, H.-W.: Zur Mentalität bäurlichen Schichten im frühen Mittelalter, Vierteljahrschrift für Sozial- und Wirtschaftsgeschichte 80, 1993.
- Goll, J.: K výkladu privilegia Fridricha II. pro království České, VKČSN 1903, č. V. Praha 1904.
- Görich, K.: Ein Erzbistum in Prag oder in Gnesen?, ZfO 40, 1991.
- Graus, F.: Adel, Land und Herrscher in Böhmen vom 10. bis 13. Jahrhundert, Nachrichten der Giessener Hochschulgesellschaft 35, 1966.
- Graus, F.: Böhmen zwischen Bayern und Sachsen . Zur böhmischen Kirchengeschichte des 10. Jahrhundert, Historica 17, 1968.
- Graus, F.: Dějiny venkovského lidu v době předhusitské, I. Dějiny venkovského lidu od 10. stol. do roku 1419, Praha 1953–1957.
- Graus, F.: Der Herrschaftsantritt St. Wenzels in den Legenden, in: Osteuropa in Geschichte und Gegenwart. Köln – Sien 1977.
- Graus, F.: Die Entstehung der mittelalterlichen Staaten in Mitteleuropa, Historica 10, 1965.
- Graus, F.: Die Gewalt bei den Anfängen des Feudalismus und die „Gefangenenerbefreiungen“ der Merovingischen Hagiographie, Jahrbuch für Wirtschaftsgeschichte 1, 1961.
- Graus, F.: Kirchliche und heidnische (magische) Komponenten der Stellung der Přemysliden. Přemyslidsage und St. Wenzelsideologie, in: Siedlung und Verfassung Böhmen in der Frühzeit. Hrsg. von F. Graus und H. Ludat, Wiesbaden 1967.
- Graus, F.: Lenní právo v Čechách, Čl. 39, 1952.
- Graus, F.: Nationenbildung der Westslawen im Mittelalter, Sigmaringen 1980.
- Graus, F.: Počátky českého státu a vývoj „státní“ ideologie, Slavia Occidentalis 22, 1962.
- Graus, F.: Raně středověké družiny a jejich význam při vzniku států ve střední Evropě. ČSČH 13, 1965.
- Graus: Dějiny venkovského lidu v Čechách I. Praha 1953.
- Gravert-May, Gernot von: Das staatsrechtliche Verhältnis Schlesiens zu Polen, Böhmen und dem Reich während des Mittelalters (Anfang des 10. Jahrhunderts bis 1526), Aalen 1971.
- Grundherrschaft und Bäuerliche Gesellschaft im hochmittelalter. Hrsg. von W. Rösener, Göttingen 1995.
- Grundmann, H.: Deutsche Eremiten, Einsiedler und Klausner im Hochmittelalter (10.–12. Jahrhundert), in: H. Grundmann, Ausgewählte Aufsätze, I. Religiöse Bewegungen, Stuttgart 1976.
- Grundmann, H.: Rotten und Brabanzonnen. Söldner-Heere im 12. Jahrhundert, DA 5, 1941.
- Gurevič, A., J.: Kategorie středověké kultury, Praha 1978.
- Györffy, G.: König Stephan der Heilige, Budapest 1988.
- Hampe, K.: Deutsche Kaisergeschichte in der Zeit der Salier und Staufer, 10.Aufl. Bearb. von F. Baethgen, Heidelberg 1949.
- Handbuch der Deutschen Wirtschaftsgeschichte.I. von der Früzeit bis zum Ende des 18. Jahrhunderts. Hrsg. von W. Abel, Stuttgart 1971.
- Handbuch der Europäischen Wirtschafts- und Sozialgeschichte,II. Europäische Wirtschafts- und Sozialgeschichte im Mittelalter. Hrsg. von J. a. van Houtte, Stuttgart 1980.
- Handbuch der Geschichte der böhmischen Länder, 1. Die böhmischen Länder von der archaischen Zeit bis zum Ausgang der hussitischen Revolution. Hrsg. von K. Bosl, Stuttgart 1967.

- Handbuch der Kirchengeschichte. Hrsg. von H. Jedin, III. 1. Die mittelalterliche Kirche. Vom kirchlichen Frühmittelalter zur gregorianischen Reform, III. 2. Vom kirchlichen Hochmittelalter bis zum Vorabend der Reformation, Freiburg–Basel–Wien 1966–1968.
- Hardt, M.: Der Supan. Ein Forschungsbericht, ZfO 39, 1990.
- Hásková, J. – Vitanovský, M.: Osobnost krále Vratislava I. (1061–1092) na mincích. K oficiálnímu vyobrazení prvního českého krále a k české panovnické distinkci, SNM, řada A-historie, sv. 38, 1984.
- Hásková, J.: K státní ideologii raně feudálních Čech, NL 29, 1974.
- Haubertová, K.: O nejstarších tepelských listinách, Plzeň 1981.
- Hauck, A.: Kirchengeschichte Deutschlands, III, 8. Aufl. Berlin 1954.
- Hauptmann, L.: Das Regensburger Privileg von 1086 für das Bistum Prag, MIÖG 62, 1954.
- Haverkamp, A.: Aufbruch und Gestaltung. Deutschland 1056–1273, 2. Aufl. München 1993.
- Hejna A.: Příspěvek k poznání nejstarších panských sídel v Čechách, Vznik a počátky Slovanů 2, 1958.
- Hejna A.: Příspěvek ke studiu malých opevněných sídel doby přemyslovské v Čechách, PA 74, 1983.
- Hejna A.: Slovanská hradiště a počátky měst v Čechách, PA 52, 1961.
- Hejna, A.: Venkovská sídla 10.–13. století v Čechách, Archeologické rozhledy XXVIII, 1976, 279n.
- Hilsch, P.: Der Bischof von Prag und das Reich in sächsischer Zeit, DA 28, 1972.
- Hilsch, P.: Der Kampf um die Libertas ecclesiae in Bistum Prag, in: Bohemia sacra. Das Christentum in Böhmen 973–1973. Düsseldorf 1974.
- Hilsch, P.: Die Bischöfe von Prag in der frühen Stauferzeit. Ihre Stellung zwischen Reichs- und Landesgewalt von Daniel I. (1148–1167) bis Heinrich (1182–1197), München 1969.
- Hilsch, P.: Die Juden in Böhmen und Mähren im Mittelalter und die ersten Privilegien (bis zum Ende des 13. Jahrhunderts), in: Die Juden in den böhmischen Ländern. Hrsg. von F. Seibt, München – Wien 1983.
- Hilsch, P.: Die Stellung des Bishofs von Prag im Mittelalter – ein Gradmesser böhmischer „Suverenität“, 23, 1974.
- Hilsch, P.: Familiensinn und Politik bei den Přemysliden. Jaromir-Gebehard, Bischof von Prag und Kanzler des König, in: Papsttum, Kirche und Recht im Mittellalter. Tübingen 1991.
- Hirsch, H.: Die Klosterimmunität seit dem Investiturstreit, Weimar 1913.
- Hirsch, H.: Zur Entwicklung der böhmisch-österreichisch-deutschen Grenze, 1926.
- Hladíková, Z.: Biskupské a arcibiskupské centrum ve středověké Praze, PSH 27, 1994.
- Hladíková, Z.: Pražská metropolitní kapitula, její samospráva a postavení do doby husitské, SH 19, 1972.
- Hlaváček, I. (ed.): Příspěvek k dějinám držby litoměřického hradu v době Václava IV. Litoměřice 16, 1980, s. 113–116.
- Hlaváček, I.: Církevní kalendář a čeští světci v datovací praxi diplomatického a vyprávěcího materiálu přemyslovských Čech, in: Z pomocných věd historických. AUC, Philosophica et Historica 3–4, Praha 1971.
- Hlaváček, I.: Die Itinerare der böhmischer Herrscher bis zum Jahre 1253 aus verwaltungsgeschichtlicher Sicht, 1971.

- Hlaváček, I.: K organizaci státního správního systému Václava IV. Dvě studie k jeho itineráři a radě, Praha 1991.
- Hlaváček, I.: Knihovna litoměřického probošta Jana Žáka. Listy filologické 98, 1965.
- Hlawatschka, E.: Die Thronkandidaturen vom 1002 und 1024. Gründeten sie im Verwandtenanspruch oder in Vorstellungen von freier Wahl?, Sigmaringen 1985.
- Hlawatschka, E.: Zur Herkunft und zu den Seitenverwandten des Gegenkönigs Rudolf von Rheinfelden. Genealogische und politisch- historische Untersuchungen, Die Salier und das Reich, I. Salier, Adel und Reichsverfassung. Sigmaringen 1992.
- Hoffmann, H.: Böhmen und das deutsche Reich im hohen Mittelalter, JbGMO 18, 1969.
- Hoffmann, F.: České město ve středověku, Praha 1992.
- Hohmann, R.: Die Anfänge der Stadt Leitmeritz. Prag. 1923.
- Horská, P. – Kučera, M. – Maur, E. – Stloukal, M.: Dětství, rodina a stáří v dějinách Evropy, Praha 1990.
- Horyna, M. – Preiss, P. – Slaviček, L. – Vlnas, V.: Z pokladů litoměřické diecéze II. Barokní umění, Praha 1994.
- Horyna, M., - Macek, Jar. – Macek, P. – Preiss, P.: Oktaván Broggio 1640 –1742. Litoměřice 1992.
- Hosák, L.: Teritoriální vývoj Českého státu a jeho zemí I, HG 6, 1971.
- Hraše, J.: Zemské stezky, strážnice a brány v Čechách, Nové Město nad Metují 1885.
- Hrubý, F.: Církevní zřízení v Čechách a na Moravě od 10. do konce 13. století a jeho poměr k státu, Český časopis historický XXII, 1916, Český časopis historický XXIII, 1917.
- Hrubý, F.: Církevní zřízení v Čechách a NA Moravě od X. do konce XII. století a jeho poměr ke státu, ČČH 22, 1916.
- Hrubý, V.: Původní hranice biskupství pražského a hranice říše české v 10. století, ČMM 50, 1926.
- Huber, A.: Die Metropole Mainz und die böhmischen Länder, Archiv für Kirchengeschichte von Böhmen-Mähren-Schlesien 1973.
- Hüls, R.: Kardinäle, Klerus und Kirchen Roms 1049–1130, Tübingen 1977.
- Chaloupecký, V.: Česká hranice východní koncem XI. století. Několik poznámek k výkladu t. ř. zakládací listiny biskupství pražského a její konfirmace z r. 1068, ČČH 32, 1926.
- Charvát, P.: Ideologické funkce kultury v přemyslovských Čechách, in: Typologie raně feudálních států. Praha 1987.
- Charvátová, K.: Význam cisterciáckého řádu pro osídlení Čech, AH 10, 1985.
- Choc, P.: S mečem a štítem. České ranně feudální vojenství, Praha 1967.
- Choc, P.: Vývoj cest a dopravy v Čechách do 13. století, Sborník Československé společnosti zeměpisné 70, 1965.
- Irsigler, F.: Die Bedeutung von Pilgerwegen für die mittelalterliche Siedlungsentwicklung, Siedlungsforschung 4, 1986.
- Jakobs, H.: Kirchenreform und Hochmittelalter 1046–1215, 2. Aufl. München 1988.
- Jasper, D.: Das Papstwahldekret von 1059. Überlieferung und Textgestalt, Sigmaringen 1986.
- Jireček, H.: Slovanské právo v Čechách a na Moravě, I. Od prvních zpráv do konce X. století, II. Od počátku XI. do konce XIII. století, Praha 1863–1864.

- Jireček, H.: Vršovci a jejich dějiny, in: Rozmanitosti dějepisné. „Volných rozprav“ číslo páté, Vysoké Mýto 1908.
- Juritsch, G.: Beiträge zur böhmischen Geschichte in der Zeit der Přemysliden, Prag 1928.
- Juritsch, G.: Die Deutschen und ihre Rechte in Böhmen und Mähren im XIII. und XIV. Jahrhunderte, Programm des Staats-Ober-Gymnasium in Mies 1904–1905, Mies 1905.
- Juritsch, G.: Handel und Handelsrecht in Böhmen bis zu hussitischen Revolution. Ein Beitrag zur Kulturgeschichte der österreichische Länder. Leipzig und Wien 1907.
- Kadlec, J.: Přehled českých církevních dějin, 1–2, Praha 1991.
- Kalista, Z.: Královský komoří Černín 1197–1212, ČSPS 36, 1928.
- Kandert, J.: Ranné české státy (konec 9. stol. až 1. polovina 11. stol.), ČL 79, 1992.
- Kapras, J.: Právní dějiny zemí Koruny české, I. Právní prameny a vývoj právnictví, II. Dějiny státního zřízení, 1, Doba předbělohorská, Praha 1913.
- Karbusický, V.: Anfänge der historischen Überlieferung im Böhmen, Köln – Wien 1980.
- Kasík, S.: Heraldické památky na Dómském vrchu v Litoměřicích. Heraldická ročenka 1996, s. 44–56.
- Kastner, Q.: Litoměřická právní oblast do počátku 17. století. Litoměřicko 14, 1978, s. 67–84.
- Katzerowsky, W.: Die Leitmerizer Patrizienfamilie Pfalz von Ostritz. MNEC 10, 1887.
- Katzerowsky, W.: Die Memorabilienbücher der Stadt Leitmeritz. MNEC 17, 1894.
- Katzerowsky, W.: Die Stadt Leitmeritz im zweiten Schlesischen Kriege. MNEC 8, 1885.
- Katzerowsky, W.: Ein Leitmeritzer Stadtbuch aus dem XIV. Jahrhundert. MVGDB 33.
- Katzerowsky, W.: Leitmeritz in dem Kriegsjahre 1756. MNEC 9, 1886.
- Katzerowsky, W.: Leitmeritz in dem Kriegsjahre 1751. MNEC 10, 1887.
- Katzerowsky, W.: Leitmeritz in Kriegsjahre 1758. MNEC 11, 1888.
- Katzerowsky, W.: Leitmeritz in Kriegsjahre 1759. MNEC 12, 1889.
- Katzerowsky, W.: Leitmeritz in den Jahren 1760–1763. MNEC 18, 1895.
- Katzerowsky, W.: Occupation der Stadt Leitmeritz im österreichischen Erbfolgekriege. MNEC 7, 1884.
- Katzerowsky, W.: Übersicht der Maxima und Minima der Temperatur von Schüttenitz und Leitmeritz von Jahre 1788–1886.
- Kejř, J.: K privilegii knížete Soběslava II. pro pražské Němce, PHS 14, 1969.
- Kejř, J.: Městské zřízení v českém státě ve 13. století, ČSČH 27, 1979.
- Kejř, J.: Päpstliche und Anfänge des Städtewesens in Böhmen und Mähren, Folia diplomatica 2, 1976.
- Kejř, J.: Trhy a trhové vsi v Čechách a na Moravě, PHS 28, 1987.
- Kejř, J.: Zwei Studien über die Anfänge der Städteverfassung in den böhmischen Ländern, Historica 16, 1969.
- Kern, J.: Leitmeritz an der Elbe. Reichenberg 1929.
- Klápště, J. – Smetánka, Z.: Dějiny středověkého osídlení a problémy vývoje klimatu, ZMK ČSAV 22, 1981.
- Klápště, J. – Žemlička, J.: Studium dějin osídlení v Čechách a jeho další perspektivy, ČSČH 27, 1979.
- Klápště, J.: K některým problémům středověké kolonizace, SMP 1, 1988.

- Klápště, J.: Paměť krajiny středověkého Mostecka, Most 1994.
- Klápště, J.: Rané středověké Mostecko a síť dálkových cest, AR 37, 1985.
- Kloß, F.: Das räumliche Bild der Grundherrschaft in Böhmen bis zum Ende des 12. Jahrhunderts, Gablonz a. N. (s.d.).
- Koncentrační tábor Litoměřice 1944–1945. Příspěvky z mezinárodní konference v Terezíně, konané 15.–17. března 1994 (M. Benešová – V. Blodig – A. Strzelecki – B. Sawicka – S. Guček – B. Kos – M. Birsa – A. Lepkowski – H. Muracki). Památník Terezín 1995.
- Koss, R.: Zur Frage nach der Entstehung und Entwicklung des böhmischen Herrenstandes, Prag, 1920.
- Koster, A.: Die Staatlichen Beziehungen der böhmischen Herzöge und Könige zu den deutschen Kaisern von Otto dem Grossen bis Ottokar II., Breslau 1912.
- Košťál, M.: K počátkům labské plavby. Z minulosti Děčínska 2, 1974.
- Košťál, M.: O významu severočeského vinařství v minulosti. Historie a muzejnictví 31, 1958.
- Kötschke, R. – Ebert, W.: Geschichte der ostdeutschen Kolonisation, Leipzig 1937.
- Kotuje, R.: Zehnt; Lexikon für Theologie und Kirche, Freiburg 1965.
- Kotyza, O. – Cvrk, F. – Pažourek, V.: Historické povodně na dolním Labi a Vltavě. Děčín 1995.
- Kotyza, O. – Tomas, J.: Příspěvek k problematice přechodů Krušných hor v raném středověku. In: Čechy a Sasko v proměnách dějin. AUP – Philosophica et historica I. Slavogermanica II. Ústí nad Labem 1993.
- Kotyza, O. – Tomas, J.: K otázce problematiky panovnických dvorců na dolním Poohří a počátky města Budyně n. O., Vlastivědný sborník Podřipsko 4, 1994.
- Kotyza, O. – Tomas, J.: Nejstarší městské hradby v Litoměřicích (Porovnání archeologických nálezů se zprávami pramenů). AH 20, 1995, s. 91–106.
- Kotyza, O. – Cvrk, F. – Pažourek, V.: Historické povodně na dolním Labi a Vltavě, Děčín 1995.
- Kotyza, O.: Archeologické výzkumy a nálezy litoměřického muzea v letech 1987–1988. Litoměřicko 25, 1989, s. 155–164.
- Králík, O.: Slavníkovské interludium, Ostrava 1966.
- Krejčík, J., O zakládací listině kapituly litoměřické. ČČH 8, 1902, s. 158–166.
- Kristen, Z.: Pamětní záznam o založení a obvěnění kapituly litoměřické. AUPO – Bhist– 2, 1961, s. 69–93.
- Krofta, K.: Kurie a církevní správa zemí českých v době předhusitské, ČČH 10, 1904.
- Krofta, K.: Dějiny selského stavu. Uspořádal E. Janoušek, 2. vyd. Praha 1949.
- Krumphanzlová, Z.: Chronologie pohřebního inventáře vesnických hřbitovů 9. až 11. věku v Čechách, PA 65, 1974.
- Krumphanzlová, Z.: Počátky křesťanství v Čechách ve světle archeologických pramenů, PA 62, 1971.
- Krzemieńska, B. – Třeštík, D.: Hospodářské základy raně středověkého státu ve střední Evropě (Čechy, Polsko, Uhry v 10.–11. století), Československý časopis historický XXVII, 1979, 113n.
- Krzemieńska, B. – Třeštík, D.: Hospodářské základy raně středověkého státu ve střední Evropě (Čechy, Polsko, Uhry v 10. a 11. století), HD 1, 1978.

- Krzemieńska, B. – Třeštík, D.: Služebná organizace v raně středověkých Čechách, ČSČH 12, 1964.
- Krzemieńska, B.: Wann erfolgte der Anschluß Mährens an den böhmischen Staat?, Historica 19, 1980.
- Krzenck, T.: Kultur und Gesellschaft in den böhmischen Ländern im Spannungsfeld der deutsch-böhmischen Beziehungen zur Zeit Fridrichs I. Barbarossa, in: Kaiser Fridrich Barbarossa. Landesausbau-Aspekte seiner Politik-Wirkung. Hrsg. von E. Engel und B. Töpfer, Weimar 1994.
- Křivka, J.: Podíl poddaných a velkostatku na tržní produkci a vývozu obilí po Labi v předbělohorském období. ÚSH 1967, s. 5–22.
- Kubů, F.: Poslední čtvrtstoletí bádání a Štaufech (1965–1990), ČČH 90, 1992.
- Kuchenbuch, Ludolf unter Mitarbeit von S. Hanemann, Sabina Teubner-Schobel und Juliane Trede, Grundherrschaft im früheren Mittelalter, Idstein 1991.
- Kupka, V.: Nekropole českých panovníků, Historický obzor 7, 1996.
- Kurka, J.: Záhvozdí a jeho vztah k severním Čechám, SSM 5, 1966.
- Kuthan, J.: Počátky a rozmach gotické architektury v Čechách, K problematice cisterciácké stavební tvorby.
- L Europe aux IXe–XIe siècles . Aux origines des États nationaux, Varsovie 1968.
- Labuda, G.: Czeskie chrześcijaństwo na Śląsku i w Malopolsce w X i XI wieku, in: Christianizacja Polski połudowej, Kraków 1994.
- Lalik, T.: Włość kanoników staroboleslawskich w pierwszej polowie XI wieku. Z studiów nad organizacją domeny książęcej, KHKM 19, 1971.
- Lehmann, E.: Deutsche hochromanische Baukunst, Zeitschrift f. Kunstgeschichte VIII, 1939.
- Lehmann, R.: Geschichte der Niederlausitz, Berlin 1963.
- Lechner, K.: Die Babenberger. Markgrafen und Herzoge von Österreich 976 –1246. 5.Aufl. Wien–Köln–Weimar. 1994.
- Líbal, D.: Rozvoj miest českých od XI wieku do rewolucii husyckiej. Kvartálnik Architektury i Urbanistyki 3, 1958.
- Líbal, D.: V: Architektura v českém národním dědictví, Praha 1961.
- Lippert, J.: Beiträge zur Geschichte Böhmens. Abtheilung III. Ortsgeschichten.
- Lippert, J.: Das Recht am alten Schöpenstuhle zu Leitmeritz und seine Denkmäler. MVGDB 6, 1868.
- Lippert, J.: Die Betheiligung der Stadt Leitmeritz am böhmischen Ständestreite. MVGDB 7, 1868.
- Lippert, J.: Die Stadt Leitmeritz seit ihrer Gründung bis auf auf die Gegenwart. Leitmeritzer Wochenblatt 12, 1867, s. 164–165, 172–173, 187–189, 204–205, 212–213, 219–220, 228–229, 236–237, 244–245, 252–253, 260–261, 275–276, 283–284, 291–293, 300–302, 307–309, 315–317, 324–325, 332–333, 339–341, 347–349, 356–357, 363–365, 371–373, 379–381, 387–388, 396–397, 403–404, 411–412; 13, 1868, s. 3–4, 11–12.
- Lippert, J.: Die Wyschehrad rage, MVGDB 325, 1893/94.
- Lippert, J.: Geschichte der Stadt Leitmeritz. Praha, 1871.
- Lippert, J.: Leitmeritz von seiner Gründung bis zum Beginne seiner Čechisierung. MVGDB 5, 1867, s. 55–64, s. 95–99, 125–130, 153–158, 203–207; 6, 1868, s. 93–100, 152–160.
- Lippert, J.: Socialgeschichte Böhmens in vorhussitischer Zeit I.-II. Prag – Wien – Leipzig 1896–1898.

- Lippert, J.: Sozialgeschichte Böhmens in vorhussitischer Zeit I, Prag – Wien – Leipzig 1896.
- Lippert, J.: Social-Geschichte Böhmens in vorhussitischer Zeit, 1. Die slavische Zeit und ihre gesellschaftlichen Schöpfungen, II. Der sociale Einfluss der christlich-kirchlichen Organisationen und der deutschen Colonisation, Prag – Wien – Leipzig 1896–1898.
- Litoměřice. K 100. výročí smrti Josefa Jungmanna. (Uspořádal L. Potůček). Litoměřice 1947.
- Lübke, Ch.: Regesten zur Geschichte der Slawen an Elbe und Oder (vom Jahr 900 an), I–V, Berlin 1984–1988.
- Ludvíkovský, J.: Tunna und Common – Wikinger aus der Prager Fürstengefolgschaft?, *Folia diplomatica* 1, 1971.
- Luksch, V.: Kunsttopografie Leitmeritz, cca 1920, rukopis.
- Luksch, V.: Kunsttopographie des Bezirkes und der Stadt Leitmeritz . Band I.–II. Rkp., Leitmeritz před 1920 – rkp. v GVV Litoměřice a v OVM Litoměřice.
- Macek Jar. – Tomas, J.: Z minulosti litoměřické střední školy. In: 50 let českého gymnasia v Litoměřicích. Litoměřice 1969, s. 1–62.
- Macek Jar. – Vlnas, V. – Vacková, J. – Kotková, O.: Z pokladů litoměřické diecéze I. Pozdní gotika. Praha 1991.
- Macek Jar., et al.: Litoměřicko v odboji. Litoměřice 1946.
- Macek Jar.: Litoměřicko v roce 1918. In: Vznik samostatného Československa a severní Čechy, ÚSH 1968, s. 75–102.
- Macek Jar.: Mistr Jan Hus v litoměřickém graduálu. Vývoj vysvobození Mistra Jana. Litoměřicko 23, 1987, s. 107–134.
- Macek Jar.: Nacistická justice v pohraničí 1938–1945. ÚSH 1966, s. 139–172.
- Macek Jar.: Osvobození Litoměřic. Litoměřicko 2, 1965, s. 3–40.
- Macek, Jar. – Smetana, J. – Tomas, J.: Atlas českých měst 1. Litoměřice. Praha 1996.
- Macek, P.: Městský hrad v Litoměřicích. *Castellologica Bohemica* 1, 1990.
- Macek, P.: Nejstarší vyobrazení tzv. Labského prospektu města Litoměřic. Kulturní listy litoměřického okresu 1984.
- Macek, P.: Příklady dvou odlišných přístupů k barokním přestavbám starších objektů. Litoměřicko 15, 1979.
- Maur, E.: Obyvatelstvo českých zemí ve středověku, in: Dějiny obyvatelstva českých zemí, Praha 1996.
- Medek, V.: Cesta české a moravské církve staletími, Praha 1982.
- Meduna, P.: K rekonstrukci vnitřní struktury hradské organizace Přemyslovců v severozápadních Čechách, Wrocław 1993.
- Mencl, V.: Architektura předrománských Čech, *Umění* VII, 1959, 331n.
- Mencl, V.: Měšťanský dům českého středověku, *Zprávy památkové péče* XIII, 1953, 161n.
- Mencl, V.: Panské tribuny v naší románské architektuře, *Umění* XIII, 1965, 29n.
- Mencl, V.: Románská architektura v zemích českých, *Ročenka kruhu přátel pro pěstování dějin umění*, Praha 1939, 23n.
- Merell, Jan, Bible v českých zemích.

- Merhautová, A. – Třeštík, D.: Románské umění v Čechách a na Moravě, Praha 1983.
- Mikušek, E.: Druhý život K. H. Máchy aj. E. Hilschera v Litoměřicích. Národní zápolení formou kultu básnického patrona města. In: Národnostní problémy v historii měst. Sborník z konference v Prostějově (22.–23. 9. 1992). Prostějov 1993, s. 161–169.
- Mikušek, E.: Ideové pojetí vztahu českého státu k říši německé v dílech dějepisců 10. a 11. století, SH 26, 1979.
- Mikušek, E.: Verein für Geschichte der Deutschen in Böhmen und Leitmeritz in den 60er Jahren des 19. Jahrhunderts. Germanoslavica. Zeitschrift für germano-slavisches Studien. Slovanský ústav Praha roč. 2 (VII), 1, 1995.
- Moravec, J. – Tomas, J.: Podíl národních výborů na realizaci národní a demokratické revoluce na Litoměřicku. Acta Litomericensia 1989.
- Mucha, L.: Mapa litoměřické diecéze z roku 1727 od Františka J. J. Kreibicha. In: Sborník prací geografických kateder. Praha 1970.
- Muk, J.: Gotický hrad v Litoměřicích. Litoměřicko 16, 1980, s. 101–112. NKZ: Nejstarší kronikářské záznamy litoměřických radních písařů. (ed. J. Smetana). Litoměřicko 14, 1978.
- Naegle, A.: Kirchengeschichte Böhmens I, 1, 2, Wien – Leipzig 1915–1918.
- Naegle, A.: Kirchengeschichte Böhmens. Quellenmässig und kritisch dargestellt, 1.1. Einführung des Christentums in Böhmen, Wien 1915.
- Nechvátal, B.: Vyšehrad, Praha 1976.
- Novotný, J. – Šouša, J.: Úsilí o finanční podporu české menšiny na severu naší země. (Severočeská banka v Litoměřicích v letech 1920–1923). Litoměřicko roč. 26, 1991, s. 153–178, roč. 27–29, 1995, s. 101–130.
- Novotný, V.: České dějiny I, 1–3, Praha 1912, 1913, 1928.
- Novotný, V.: Kníže biskup Jindřich Břetislav na Moravě, Zároveň příspěvek k chronologii v zemích českých, ČMM 38, 1914.
- Nový, R.: Die Anfänge des böhmischen Staates I, Praha 1968.
- Nový, R.: Dýmné, ČSPS 68, 1960.
- Nový, R.: K sociálnímu postavení farského kléru v Čechách v době předhusitské, SH 9, 1962.
- Nový, R.: Královská korunovace Vratislava II., NL 43, 1988.
- Nový, R.: Přemyslovský stát 11. a 12. století, Praha 1972.
- Nový, R.: Slavníkovci v raně středověkých Čechách, in: Slavníkovci ve středověkém písemnictví. Red. R. Nový, J. Sláma aj. Zachová, Praha 1987.
- Nový, R.: Státní ideologie raně feudálních Čech, in: Z českých dějin. Sborník prací in memoriam prof. dr. V. Husy, Praha 1966.
- Nový, R.: Symboly české státnosti v 10.–12. století, FHB 12, 1988.
- Nový, R.: Vznik poddanského obyvatelstva jako společenské třídy v českých zemích, in: Struktura feudální společnosti na území Československa a Polska do přelomu 15. a 16. století. Red. J. Černý, F. Hejl a A. Verbík, Praha 1984.
- Nový, R.: Přemyslovský stát 11. a 12. století, Praha 1972.

- Pejml, K.: PhDr. František Jindřich Jakub Kreibich (1759 – 1833). Litoměřicko 17–20, 1985, s. 129–148.
- Pekař, J.: O správním rozdělení země české do polovice 13. století, in: Sborník prací historických k šedesátým narozeninám J. Golla. Red. J. Bidlo, G. Fridrich, K. Krofta, Praha 1906.
- Peterka, O.: Leitmeritz, sein Handel und Handwerk im deutschen Mittelalter. In: Beiträge zur Rechtsgeschichte vom Leitmeritz. Prag 1944, s. 51–57.
- Peterka, O.: Rechtsgeschichte der böhmischen Länder in ihren Grundzügen dargestellt, I. Geschichte des öffentlichen Rechtes und die Rechtsquellen in vorhussitischer Zeit, 2. Aufl. Reichenberg 1933.
- Peterka, O.: Das Burggrafentum in Böhmen. Eine rechtsgeschichtliche Untersuchung, Prag 1906.
- Petráň, J. a kol.: Dějiny hmotné kultury, 1.1. Vymezení kulturních dějin. Kultura každodenního života od pravěku do 13. století, Praha 1985.
- Pfurtscheller, F.: Die Privilegierung des Zisterzienserordens im Rahmen der allgemeinen Schutz- und Exemptionsgeschichte von Anfang bis zur Bulle „Parvus Fons“ (1265). Ein Überblick unter besonderer Berücksichtigung von Schreibers „Kurie und Klöster im 12. Jahrhundert“, Bern – Frankfurt/M. 1972.
- Piendl, M.: Böhmen und die Grafen von Bogen, Bohemia 3, 1962.
- Pražák, J.: Privilegium Přemysla I. pro Doksany a jeho konfirmace z r. 1276 (Poznámky k dějinám doksanského klášterství ve XII. a XIII. století), SAP 5, 1855.
- Rác, J.: K problematice vzniku mělnické kolegiální kapituly, SSH 19, 1993.
- Raně středověká archeologie a studium počátků měst, Sborník příspěvků na konferenci v Hradci Králové 1975, Praha 1977.
- Richter, M.: České středověké město ve světle 7 archeologických výzkumů, Archeologické rozhledy XXVII, 1975, 245n.
- Richter, V.: O účelu československých rotund, Český časopis historický XCII, 1936, 237n., 453n.
- Roubal, V. et al.: 20 let pěšího pluku 2 „Jiřího z Poděbrad“ 1919–1936. Litoměřice 1936.
- Russocki, S.: Z badań nad czeskim systemem beneficjanym, CPH 23, 1971.
- Sasse, B.: Die Schichtung der Bevölkerung Böhmens im hohen Mittelalter. Möglichkeiten einer Klassifizierung mit Hilfe der elektronischen Datenverarbeitung, Germania Slavica 1, 1980.
- Sasse, B.: Die Sozialstruktur Böhmen in der Früzeit. Historisch-archäologische Untersuchungen zum 9. – 12. Jahrhundert, Berlin 1982.
- Sedláček, A.: O starém rozdělení Čech na kraje, Praha 1921.
- Sedláček, A.: Hrady, zámky a tvrze království Českého, I – XV, 2. vyd. Praha 1931–1939.
- Seibt, F.: Bohemica. Probleme und Literatur seit 1945, HZ, Sonderheft 4, München 1970.
- Selge, K.-V.: Einführung in das Studium der Kirchengeschichte, Darmstadt 1982.
- Schaller, J.: Topographie des Königreiches Böhmen. Fünfter Theil. Leitmeritzer Kreis. Wien 1787.
- Schimmelpfenig, B.: Zölibat und Lage der „Priestersöhne“ vom 11. bis 14. Jahrhundert, HZ 227, 1978.
- Schlechta-Wssehrd, A.P. von: Ursprung und Bedeutung der historischen Bezeichnungen župa und župan, MVGDB 32, 1893–1894.

- Schleinitz, M. R.: *Ad Albim sive Bohemiae fluvium amoenam et fertile Litomericensis urbis regionem, etc.* Pragae 1672.
- Schlenz Joh.: *Die bischöftliche Domkirche in Leitmeritz.* Litoměřice 1938.
- Schlenz Joh.: *Geschichte des Bistums Leitmeritz, svazek I., II.* 1912–1914.
- Schlenz Joh.: *Johann Sixt von Lerchenfels.* 1911.
- Schlenz Joh.: *Maxmilian Rudolf Freherr v Schleinitz und seine Zeit.* Warnsdorf, 1914.
- Schlenz, J.: *Geschichte des Propsteistiftes St. Stephan in Leitmeritz.* Prag 1933.
- Schlenz, J.: *Stiftungsurkunde der Leitmeritzer Kollegiatskirche.* MVGDB 47, 1909.
- Schlesinger L.: *Geschichte Böhmens,* Praha 1868.
- Schlesinger, W.: *Egerland, Vogtland, Pleißenland. Zur Geschichte des Reichsgutes im mitteldeutschen Osten,* in: *Forschungen zur Geschichte Sachsens und Böhmens.* Hrsg. von R. Kötzschke, Drexden 1947.
- Schlesinger, W.: *Entstehung und Bedeutung der sächsisch-böhmischen Grenze,* Neues Archiv für Sächsische, 1938.
- Schmid, H. F.: *Die Burgbezirksverfassung bei den slawischen Völkern in ihrer Bedeutung für die Geschichte ihrer Siedlung und ihrer staatlichen Organisation.* 1926.
- Schmid, H. F.: *Die rechtlichen Grundlagen der Pfarrorganisation auf westslavischem Boden und ihre Entwicklung während des Mittelalters,* Weimar 1938.
- Schmidlin J.: *Die kirchliche Zustände in Deutschland vor dem 30. jährig Krieg,* 1908.
- Schrage, G.: *Slaven und Deutsche in der Niederlausitz Untersuchungen zur Siedlungsgeschichte im Mittelalter,* Berlin 1990.
- Schramm, P. E.: *Böhmen und das Regnum: Die Verleihungen der Königswürde an die Herzöge von Böhmen,* Freiburg – Basel – Wien 1968.
- Schulz, V. (ed.), *Dvě kroniky jezuitské koleje v Litoměřicích.* VKČSN, třída filosoficko-historicko-jazykozpytná, Praha 1900.
- Schulze, H. K.: *Grundstrukturen der Verfassung im Mittelalter, 1, Stammesverband, Gefolgschaft, Lehnswesen. Grundherrschaft, II. Familie, Sippe und Geschlecht, Lehnswesen, Haus und Hof, Dorf und Mark. Burg, Pfalz und Königshof, Stadt 2,* 1990–1992.
- Schwarz, M.: *Studie zur Klosterbaukunst in Österreich unter den letzten Babenbergern,* Wien 1981.
- Schwarzbach Fr.: *Geschichte der Kollegiatekirche und der _____ stiftes in Bautzen,* 1908.
- Skutil, J.: *Genealogické tradice šlechty v předhusitských Čechách a na Moravě,* 1982.
- Sláma, J.: *K počátkům hradské organisace v Čechách,* Praha 1987.
- Sláma, J.: *Přínos archeologie k poznání počátků přemyslovského státu,* 1983.
- Sláma, J.: *Příspěvek k vnitřní kolonizaci raně středověkých Čech,* 1967.
- Sláma, J.: *Raně středověké Čechy a rurikovská Rus,* 1990.
- Sláma, J.: *Slavníkovci – významná či okrajová záležitost českých dějin 10. století,* 1995.
- Sláma, J.: *Střední Čechy v raném středověku, II. Hradiště, příspěvky k jejich dějinám a významu, III. Archeologie o počátcích přemyslovského státu,* Praha 1986–1988.
- Smetana, J. (ed.): *K počátkům husitství v Litoměřicích.* Litoměřicko 11, 1974, s. 59–79.

- Smetana, J.– Gabriel, F.: Poznámky k problematice počátků města Litoměřic. In: *Urbes medii aevi. Investigationes archeologicae*. Praha 1984, s. 65–85.
- Smetana, J.: Litoměřičtí předchůdci a přátelé M. Pavla Stránského. *Litoměřicko* 23, 1987.
- Smetana, J.: Počátky severočeského regionálního dějepisectví. *Z Českého ráje a Podkrkonoší – suplementum* 2, 1996, s. 79–90.
- Smetana, J.: Proměny struktury městské sítě na severu Čech do 15. století AH 20, 1995.
- Smetana, J.: Soupis vyprávěcích pramenů dějepisných vzniklých v Litoměřickém kraji do r. 1835. *SAP* 23.
- Smetana, J.: Vyprávěcí prameny dějepisné vzniklé v Litoměřickém kraji do roku 1835. *SAP* 22, 1972, s. 221–295.
- Sommer, J. G.: *Das königreich Böhmen, statistisch – topographisch dargestellt. Erster Band. Leitmeritz Kreis*. Prag 1833.
- Steinherz S.: *Briefe des Prager Erzbischofs A. Brus*, Praha, 1969.
- Steinherz S.: *Die Nüntien Hosius und Delfino*, Vídeň, 1897.
- Stránský, P.: *Český stát. Okřík*. Přeložil a k vydání připravil B. Ryba, Praha 1953.
- Svatováclavský sborník na památku 1000. výročí smrti knížete Václava svatého, I, II, 1, 2, III, Praha 1934–1939.
- Svoboda, *Katolická reformace a mariánská družina*, 1888.
- Šafránek, V.: Vztah městského, předměstského a vesnického domu na Litoměřicku v pozdním středověku. Diplomová práce na PF UK, Praha 1984.
- Šamánková, E.: *Litoměřice. Městská památková rezervace*. Praha 1982.
- Šmahel, F.: *Obrysy českého stavovství od konce 14. do počátku 16. století*, 1992.
- Šmelhaus, V.: *Vývoj zemědělské výroby v českých zemích v době předhusitské*, Praha 1980.
- Šmilauer, V.: *Osídlení Čech ve světle místních jmen*, Praha 1960.
- Štěpánek, M.: *Opevněná sídliště 8. – 12. století ve střední Evropě*, Praha 1965.
- Šusta, J.: *Otroctví a velkostatek v Čechách*, 1899.
- Tesař, J. R.: *Litoměřicko I. Obraz vlastivědný; II. Z kraje Daliborova. 100 pověstí z Litoměřicka; III. Obraz vlastivědný*. Lovosice 1926–1931.
- Thoma, G.: *Namenänderungen in Herrscherfamilien des mittelalterlichen Europas*, Kallmünz 1985.
- Tieftrunk, K.: *Kmetská stolice Magdeburského práva v Litoměřicích*. *PAM* 4, 1860, s. 122–133..
- Tieftrunk, K.: *Litoměřice za války o dědictví Bavorské*. *PAM* 4. 1860, s. 29–31.
- Tieftrunk, K.: *O pobytí Ferdinanda I. v Litoměřicích roku 1547 po bitvě Mühlberské*. *ČČM* 45, 1871, s. 3–18.
- Tomas, J.: *Labský obchod v Litoměřicích do Bílé hory*. In: *Historie plavby a obchodu po Labi*. *Rozpravy Národního technického muzea* 46, 1971, s. 137–142.
- Tomas, J.: *Litoměřice. Městská památková rezervace*. Praha 1975.
- Tomas, J.: *Města v severozápadních Čechách ve 13. století*. *HD* 4, 1979, s. 69–132.
- Tomas, J.: *Počátky města Litoměřic (1.)*. *SbSM – Hist.* 5, 1966. s. 15–64.

- Tomas, J.: Příspěvek k sociální skladbě města Litoměřic doby předhusitské a pohusitské. Litoměřicko 10, 1973, s. 27–37.
- Tomas, J.: Řemeslníci 11. – 13. století v českých zemích v písemných pramenech, 1983.
- Tomas, J.: Vztahy měst Litoměřic a Ústí n. L. v době předbělohorské. ÚSH 1966, s. 47–70.
- Tomas, J.: Počátky města Žatce, Historický sborník Ústecka, 1967.
- Třeštík, D.: K sociální struktuře přemyslovských Čech. Kosmas o knížecím vlastnictví půdy a lidí, 1971.
- Třeštík, D.: Kosmova kronika. Studie k počátkům českého dějepisectví a politického myšlení, Praha 1968.
- Třeštík, D.: Křest českých knížat roku 845 a christianizace Slovanů, ČČH 92, 1994.
- Třeštík, D.: Počátky Přemyslovců, Praha 1981.
- Turek, R.: Čechy na úsvitě dějin, Praha 1963.
- Turek, R.: Čechy v raném středověku, Praha 1982.
- Urbánek, R.: Legenda tzv. Kristiána ve vývoji předhusitských legend ludmilských a václavských a její autor, I, II, Praha 1947.
- Urbánková, E.: Rukopisy a vzácné tisky pražské Univerzitní knihovny, Praha 1957.
- Vacek, F.: Církevní dějiny české, I. Doba nejstarší až do konce X. století, Praha 1890
- Vacek, F.: K agrárním dějinám českým staré doby, Agrární archiv 4, 1917.
- Vacek, F.: Sociální dějiny české doby starší, Praha 1905.
- Vacek, F.: Dějiny církevního desátku v Čechách a na Moravě, ČDV 12, 1925.
- Váňa, Z.: Bílina a staré Bělsko, PA 68, 1977.
- Vaněček, V.: Dějiny státu a práva v Československu do roku 1945, 2. vyd. Praha 1970.
- Vaněček, V.: Komorník a podkomoří. Příspěvek k dějinám českých úředníků, in: Sborník prací z dějin práva československého, I, Praha 1930.
- Vaněček, V.: Studie o imunitě duchovních statků v Čechách do polovice 14. století, Praha 1928.
- Vaněček, V.: Základy právního postavení klášterů a klášterního velkostatku ve starém českém státě, I – III (Práce ze semináře čs. právních dějin na právnické fakultě Karlovy univerzity v Praze č. 18, 22, 24), Praha 1933, 1939.
- Velímský, T.: Hrabišici Všebor a Kojata a počátky vrcholně středověkého Mostu, 1992.
- Vlnas, V.: Emanuel Arnošt Valdštejn, barokní prelát v epoše rozumu. FHB 15, 1991.
- Vlnas, V.: Maxmilián Rudolf Šlejnic jako mecenáš Karla Škréty – Ke vzájemnému vztahu barokní historiografie a výtvarného umění. In: Bohuslav Balbín a kultura jeho doby v Čechách. Praha 1992.
- Vlnas, V.: Poznámky k žánrové skladbě českých barokních obrazáren. Galerie litoměřických biskupů v kontextu dobového sběratelství. In: Rozprava v baroku. Kladno 1993.
- Vlnas, V.: Umělecké sbírky litoměřických biskupů v 17. a 18. století. Umění 38, 1990.
- Vlnas, V.: Vévoda Mořic Saský, infant terrible na litoměřickém biskupském stolci. In: Čechy a Sasko v proměnách dějin. AUP – Philosophica et historica I. Slavogermanica II. Ústí nad Labem 1993.
- Vojenské dějiny Československa, I. Do roku 1526. Red. P. Klučina, Praha 1985.
- Volková, J.: Litoměřice a jejich básník. Litoměřice 1984.
- Votoček O.: Litoměřice – památková rezervace., Praha, 1955.

- Votoček, O.: Labské panorama města Litoměřic. In: 900 let litoměřické kapituly. Praha 1959.
- Votoček, O.: Litoměřice – tisíc let výtvarné kultury . Litoměřicko 16, 1980.
- Votoček, O.: Litoměřice. Městská rezervace státní památkové správy. Praha 1955.
- Votoček, O.: Severočeská galerie v Litoměřicích. Sbírka starého umění. Ústí nad Labem 1983.
- Weizsäcker, W.: Die Kaiser Franz Josef Brücke in Leitmeritz. Sonderabdruck aus der Allgemeinen Bauzeitung, Heft 1, Wien 1911.
- Weizsäcker, W.: Leitmeritz als Vorort des Magdeburger Rechte in Böhmen. Neues Archiv für sächsische Geschichte und Altertumskunde 60, 1939.
- Weizsäcker, W.: Leitmeritz in der sudetenländischen Stadtrechtsgeschichte. In: Beiträge zur Rechtsgeschichte von Leitmeritz. Prag 1944.
- Zápotocký, M.: Pozdněhradištní nálezy z Třebušína. Otázka opevněných sídel z doby rané kolonizace 11.–12. století na severním Litoměřicku, Litoměřicko 10, 1973.
- Zápotocký, M.: Slovanské osídlení na Děčínsku, AR 29, 1977.
- Zápotocký, M.: Slovanské osídlení na Litoměřicku. PA 56, 1965.
- Zápotocký, M.: Slovanské osídlení na území Litoměřic ve světle archeologických nálezů, 1966.
- Zápotocký, M.: Slovanské osídlení na území Litoměřic. SbSM – Hist. 5, 1966, s. 89–106.
- Zháněl, S.: Jak vznikla staročeská šlechta. Příspěvek k nejstarším politickým a sociálním dějinám českým, Brno, 1930.
- Žemlička, J.: „Duces Boemanorum“ a vznik přemyslovské monarchie, ČSČH 37, 1989.
- Žemlička, J.: Die Anfänge des „grundherrschaftlichen“ Adels im Staat der Přemysliden, 1994.
- Žemlička, J.: Ideologie státu posledních Přemyslovců, FHB 12, 1988.
- Žemlička, J.: K dotváření hradské sítě za Břetislava I. („Přemyslovská“ jména v názvech českých a moravských hradišť), HG 28, 1995.
- Žemlička, J.: K počátkům a rozrodu Hradištic, FHB 13, 1990.
- Žemlička, J.: Královský číšník Zbraslav a jeho dědictví (Vznik a rozklad jednoho feudálního dominia z první poloviny 13. stol.), 1983.
- Žemlička, J.: Leitmeritz/Litoměřice als Beispiel eines frühmittelalterlichen Burgzentrum in Böhmen, In Burg-Burgstadt – Stadt, Zur Genese mittelalterlichen nichtagrarischen Zentren in Ostmitteleuropa, Hrsg. von H. Brachmann, Berlin 1995.
- Žemlička, J.: Litoměřice als Beispiel eines frühmittelalterlichen Burgzentrums in Böhmen, in: Burg-Burgstadt-Stadt. Zur Genese mittelalterlicher nichtagrarischer Zentren in Ostmitteleuropa. Berlin 1995.
- Žemlička, J.: Litoměřická kastelánie a její postavení v raně středověkých Čechách, Litoměřicko 15, 1979.
- Žemlička, J.: Přemyslovská hradská centra a počátky měst v Čechách, 1978.
- Žemlička, J.: Úvahy nad vznikem českých a moravských měst, Praha 1992.
- Žemlička, J.: Vývoj osídlení dolního Poohří a Českého středohoří do 14. století, Praha 1980.